

**pewniak
na teście**

**polecane przez
egzaminatorów**

Henryk Sienkiewicz

Janko Muzykant

GRĘG
WYDAWNICTWO EDUKACYJNE

Autor:
Henryk Sienkiewicz

Tytuł:
Janko Muzykant

Autorka opracowania:
Barbara Włodarczyk

Korekta:
Agnieszka Nawrot
Agnieszka Woźny
Maria Zagnińska

Projekt okładki:
Aleksandra Zimoch

Zdjęcie na okładce:
Amir Bajrich / shutterstock.com

Ilustracje:
Canicula, Natalya Levish, VladisChern / shutterstock.com

ISBN 978-83-7327-179-1

Wydanie III rozszerzone

Copyright by Wydawnictwo GREG®

2025

Wydawnictwo GREG®
31-979 Kraków, ul. Klasztorna 2B
tel. 12 680 15 50
www.greg.pl

Księgarnia internetowa: www.greg.pl

Znak firmowy GREG®
zastrzeżony w Urzędzie Patentowym RP.

Wszystkie prawa zastrzeżone.

Żadna część niniejszej publikacji nie może być reprodukowana
lub przedrukowana bez pisemnej zgody Wydawnictwa GREG®.

Skład i łamanie:
BROS

JANKO MUZYKANT

Janko –
narodziny

Przyszło to na świat wątłe, słabe. Kумы¹, co się były zebrały przy tapczanie położnicy², kręciły głowami i nad matką, i nad dzieckiem. Kowalka Szymonowa, która była najmądrzejsza, poczęła chorą pocieszać:

– Dajta – powiada – to zapalę nad wami gromnicę, już z was nic nie będzie, moja kumo; już wam na tamten świat się wybierać i po dobrodzieja by posłać³, żeby wam grzechy wasze odpuścił.

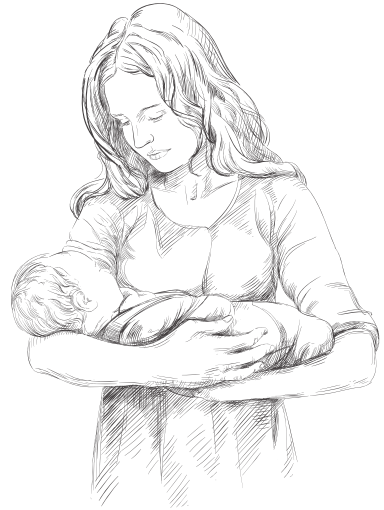
– Ba! – powiada druga – a chłopaka to zara trza ochrzcić; on i dobrodzieja nie doczeka, a – powiada – błogo będzie, co choć i strzygą⁴ się nie ostanie.

Tak mówiąc zapaliła gromnicę, a potem wzięwszy dziecko pokropiła je wodą, aż poczęło oczki mrużyć, i rzekła jeszcze:

– Ja ciebie „krzcę” w Imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego i daję ci na przezwisko Jan, a terazże, duszo „krześcijańska”, idź, skądęś przyszła. Amen!

Ale dusza chrześcijańska nie miała wcale ochoty iść, skąd przyszła, i opuszczać chuderlawego ciała, owszem, poczęła wierzcgać nogami tego ciała, jako mogła, i płakać, chociaż tak słabo i żałośnie, że jak mówiły kумы: „myślałyby kto, kocię nie kocię albo co!”

Posłano po księdza; przyjechał, zrobił swoje, odjechał, chorej zrobiło się lepiej. W tydzień wyszła baba do roboty. Chłopak ledwo „zipał”, ale

¹ kuma – sąsiadka, znajoma.

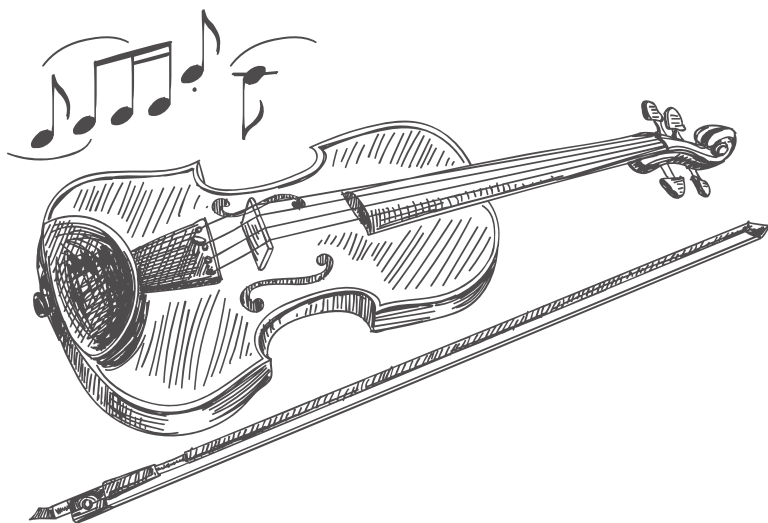
² położnica – kobieta, która właśnie urodziła dziecko.

³ „... po dobrodzieja by posłać...” – posłać po księdza.

⁴ strzyga – według wierzeń ludowych nieochrzczone dzieci po śmierci stawały się upiorami wysysającymi krew, czyli strzygami.

się nagle, oddech krótki i świszczący, przy tym ogarnęła go ciemność. Cicha letnia błyskawica, przeleciawszy między wschodem i zachodem, oświeciła raz jeszcze wnętrze kredensu i Janka na czworakach przed skrzypcami z głową zadartą do góry. Ale błyskawica zgasła, księżyc przesłoniła chmurka i nic już nie było widać ani słycać.

Po chwili dopiero z ciemności wyszedł dźwięk cichutki i płaczliwy, jakby ktoś nieostrożnie strun dotknął – i nagle...

Gruby jakiś, zaspany głos, wychodzący z kąta kredensu spytał gniewliwie:

– Kto tam?

Janek zataił dech w piersiach, ale gruby głos spytał powtórnie:

– Kto tam?

Zapałka zaczęła migotać po ścianie, zrobiło się widno, a potem... Eh! Boże! Słycać kłatwy, uderzenia, płacz dziecka, wołanie: O! dlaboga! szczekanie psów, bieganie świateł po szybach, hałas w całym dworze...

Na drugi dzień biedny Janek stał już przed sądem u wójta²⁴.

²⁴ wójt – przełożony gminy wiejskiej, naczelnik wsi.

PEŁNE OPRACOWANIE

BIOGRAFIA HENRYKA SIENKIEWICZA

Henryk Sienkiewicz urodził się 5 V 1846 r. w Woli Okrzejskiej na Podlasiu, w zubożałej rodzinie ziemiańskiej. Uczył się w Warszawie. Po roku studiów medycznych przeniósł się na wydział filologiczno-historyczny. W tym czasie zadebiutował jako dziennikarz, drukując pod pseudonimem „Litwos” felietony w prasie warszawskiej. W 1872 roku wydał pierwszą powieść, *Na marnie*. Opublikował też *Humoreski z teki Worszytły*. Kupił pismo „Niwa”, w którym ukazały się jego trzy nowele: *Stary sługa*, *Hania* i *Selim Mirza*.

Pisarz dużo podróżował, był m.in. w Ameryce Północnej, która wywarła na nim wielkie wrażenie. Plonem tej podróży były *Listy z podróży do Ameryki* oraz nowele: *Latarnik*, *Wspomnienie z Maripozy*, *Sachem*. Wrócił do kraju w 1879 roku. Nadal utrzymywał się z pracy dziennikarskiej. Mieszkał w Warszawie. Od 1883 do 1888 roku pracował nad *Trylogią*, pisząc co tydzień nowe odcinki powieści. *Ogniem i mieczem* było przyjmowane przez czytelników bardzo gorąco. Stało się tematem ogólnonarodowej dyskusji o literaturze i historii. Następne części – *Potop* i *Pan Wołodyjowski* – nie wywołały już takich gwałtownych reakcji.

Sienkiewicz odbywał kolejne podróże – do Konstantynopola, Aten i południowych Włoch, potem do Hiszpanii, a w 1890 do Afryki. Ta podróż przydała mu się przy pisaniu powieści dla młodzieży *W pustyni i w puszczy*. Po powrocie do kraju Sienkiewicz opublikował dwie powieści współczesne: *Bez dogmatu* i *Rodzina Połanieckich*, a także historyczne: *Quo vadis* i *Krzyżacy*. W *Quo vadis* sięgnął do wspólnych, chrześcijańskich korzeni kultury europejskiej. Powieść przyniosła mu ogólnoswiatową sławę i przyczyniła się do dostania najwyższej z możliwych nagród – literackiej Nagrody Nobla (w 1905 r.).

Większość ziemi uprawnej we wsi, lasy i część pastwisk należały do dziedzica (pana, szlachcica). Mieszkał on we dworze, w pewnej odległości od wsi. Biedniejsi chłopci wynajmowali się do pracy na jego polach i do usług we dworze. **Dziedzic był człowiekiem zamożnym i wykształconym.** Podróżował po świecie, znał języki obce. **Miał moralny obowiązek opiekować się chłopami i pomagać im.** W noweli *Janko Muzykant* państwo z dworu okazują się zupełnie obojętni na los mieszkańców wsi.

Utalentowane wiejskie dzieci

Nowela Sienkiewicza w bardzo tragiczny sposób ukazuje **problem wiejskich dzieci, które nie miały szans na kształcenie się i rozwijanie swoich pasji i talentów.** W czasach współczesnych autorowi najubożsi mieszkańcy wsi byli pozostawieni sami sobie, nikt nie troszczył się o ich los, żyli w ciemnocie, zacołaniu, często pozbawieni nawet pomocy medycznej. Pozytywistyczne hasła pracy u podstaw – czyli z najbiedniejszymi klasami społecznymi – miały na celu poprawienie sytuacji rodzin takich, jak rodzina Janka Muzykanta. Sienkiewicz celowo ukazał dziecko uzdolnione muzycznie, by podkreślić wagę problemu – **Janko mógł zostać genialnym skrzypkiem, na pewno nie gorszym od włoskich, utalentowanych dzieci, o których wspominają wracający z podróży mieszkańcy dworu.** Zapewne takich uzdolnionych dzieci było na wsiach wiele, ale ich talenty marnowały się niezauważone. W zakończeniu noweli autor ostro krytykuje obojętność zamożnych ludzi na los chłopów, którymi powinni się zajmować.

Pewniak
na teście

Dwa zakończenia noweli

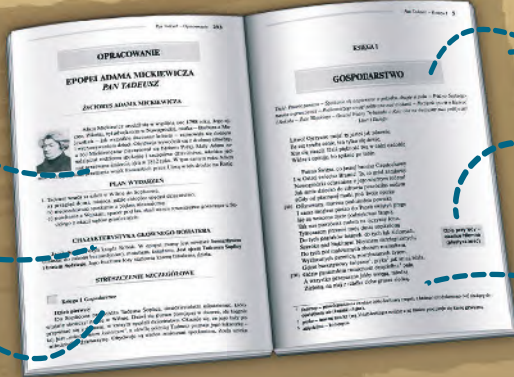
Nowela *Janko Muzykant* ma dwa zakończenia: pierwsze, straszne i nieodwołalne – Janko umiera. W drugim zakończeniu, jakby dopisanym do tekstu, czytelnik poznaje nowe osoby: są to państwo z dworu. Ludzie ci po francusku prowadzą rozmowę o tym, jak pięknym krajem są Włochy i jak przyjemnie jest wyszukiwać tam utalentowane dzieci i wspierać ich rozwój.

Państwo, którzy po francusku rozmawiają o Włoszech, są Polakami. Mieszkają bardzo blisko wsi, w której właśnie zmarł Janko. Są ludźmi zamożnymi i wykształconymi. **Sienkiewicz apeluje, oczywiście nie do nich, bo oni są postaciami fikcyjnymi, ale do im podobnych, by zwrócili uwagę na to, co się dzieje w kraju, o pomoc biednym i utalentowanym dzieciom polskim – to jest podstawowy ludzki obowiązek.**

SPIS TREŚCI

Pewniak
na teście ← to będzie na teście

<i>Janko Muzykant</i>	5
Krótkie opracowanie	
Krótko o utworze	14
Krótkie streszczenie	15
Motywy	15
Pełne opracowanie	
Biografia Henryka Sienkiewicza	17
Wyjaśnienie tytułu utworu	18
Czas akcji	18
Miejsce akcji	18
Bohaterowie utworu	18
Plan wydarzeń	19
Charakterystyka głównego bohatera – Janko	19
Charakterystyka pozostałych postaci	20
Problematyka utworu	21
Polska wieś	21
Utalentowane wiejskie dzieci	22
Dwa zakończenia noweli	22
Gatunek utworu – nowela	23
Indeks komentarzy do tekstu	23

opracowanie

charakterystyka

problematyka

streszczenie

ważny cytat

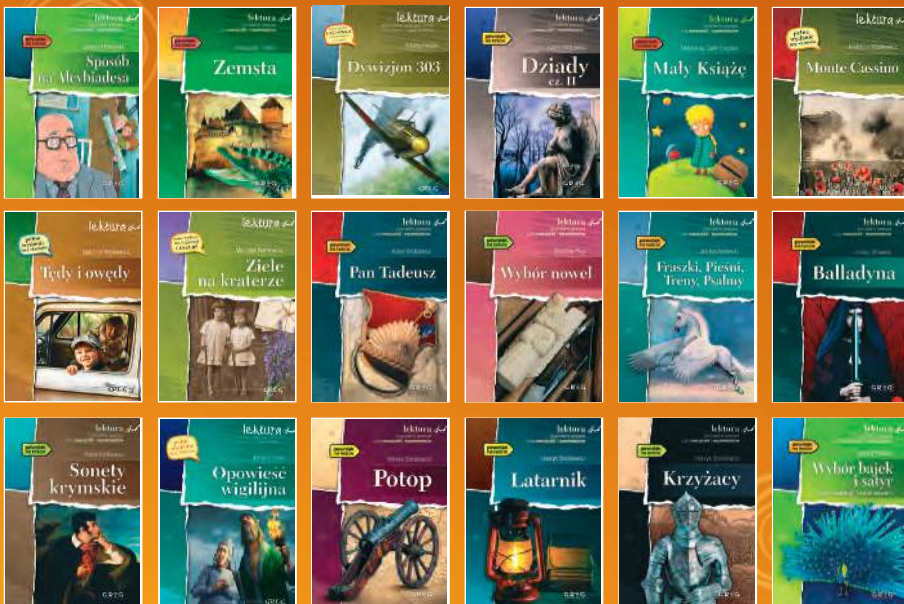
pewniak

ucz się tego, o co zapytają!

Pewniak na teście

lektury Grega. Zaufaj sprawdzonej marce!

Najnowsze wydania zawierają **odpowiedzi na pytania z podręczników i testów.**

Pełnej oferty szukaj w najlepszych księgarniach.

ISBN 978-83-7327-179-1

GREG
WYDAWNICTWO

Wydawnictwo GREG
ul. Klasztorna 2B ■ 31-979 Kraków
www.greg.pl